

тики психических расстройств среди личного состава органов внутренних дел: Монография /Под ред.Г.В.Морозова, В.А.Струсова. М., 1982.

Надійшла до редколегії 20.09.04

О.І. Логвиненко

ПРОФЕСІОНАЛІЗМ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРИРОДООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

иконуючи правоохоронні функції в межах охорони громадського порядку, міліція виступає як орган, наділений контрольно-наглядовими повноваженнями, зокрема з охорони природи, які вона, як правило, реалізує безпосередньо в природному середовищі, тобто – під час фактичної охорони природи. Останніми роками природоохоронна діяльність міліції значно активізувалась: зміцнилася взаємодія з іншими природоохоронними органами, громадськістю, окреслилась профілактична спрямованість цієї діяльності, підвищився рівень оперативного реагування на порушення природоохоронного законодавства.

Повноваження у цій галузі потребують їх чіткого закріплення і тлумачення в законодавстві, оскільки недостатньо лише уявлення про те, що означають поняття контроль і нагляд (а саме вони постійно вживаються в нормативних актах МВС, що регламентують правоохоронну діяльність міліції), що призводить на практиці до порушення.

Контроль і нагляд є самостійними формами правозастосовної діяльності органів державної влади і управління. В галузі охорони природи контроль поділяється на внутрішньовідомчий і позавідомчий. Внутрішньовідомчий контроль покладено на міністерства і відомства, які використовують об'єкти природи у своїй господарській діяльності. Приміром, Державний комітет лісового господарства України виконує внутрішньовідомчий контроль за використанням та охороною лісів через свої структурні підрозділи – лісгоспи.

Міліція здійснює позавідомчий контроль за раціональним використанням і охороною об'єктів природи в межах, наданих їй державою повноважень, самостійно або взаємодіючи з іншими природоохоронними органами державного управління[1, с.13]. Такий контроль здійснюється у формі патрулювання, обходів, об'їздів, виставленням постів спостереження, проведенням природоохоронних рейдів тощо, як безпосередньо в природному середовищі, так і за межами конкретних природних об'єктів. Це і відрізняє природоохоронні функції міліції від завдань інших правоохоронних органів, зокрема, прокуратури, суду тощо.

Міліція має перевіряти виконання наявних правил і положень, встановлювати правопорушників, затримувати їх, складати протоколи, проводити профілактичні заходи, а також доводити інформацію про виявлення порушення до відома відповідних компетентних органів, які зобов'язані вживати необхідних заходів впливу стосовно правопорушників природоохоронного законодавства.

Контрольно-наглядові функції з охорони природи покладені на патрульно-постову службу міліції (ППСМ), дільничних інспекторів міліції, Державну автомобільну інспекцію (ДАІ), транспортну міліцію, підрозділи з охорони громадського порядку, державну службу охорони та інші підрозділи органів внутрішніх справ [2].

Так, дільничні інспектори міліції мають здійснювати контрольно-наглядову функцію за виконанням начальниками ЖЕКів, управляючими будинками, комендантами та іншими посадовими особами обов'язків щодо забезпечення дотримання санітарних правил утримання вулиць, дворів та інших об'єктів на дільниці. Якщо патрульні і постові наряди зобов'язані безпосередньо стежити за санітарним станом вулиць і не допускати пошкодження зелених насаджень тощо, то дільничний інспектор, наглядає за діяльністю посадових осіб, на яких покладені обов'язки з підтримки певного санітарного стану.

Дільничний інспектор має наглядати за дотриманням посадовими особами, організаціями і громадянами санітарних правил з утримання вулиць і дворів, дільниці, а також контролювати їх діяльність, спрямовану на безпосереднє усунення порушень законності.

Саме за цими ознаками компетенція дільничного інспектора міліції з охорони природи значно ширша компетенції патрульно-постової служби міліції, але обмеженіша, ніж, наприклад, інспектора з охорони лісів. Дільничний інспектор не має права притягувати до адміністративної відповідальності за порушення санітарних правил та інші правопорушення з охорони природи. Він може лише скласти протокол про виявлення порушення і направити його відповідним органам. Відтак ефективність природоохоронної діяльності міліції помітно знижується. Тому вважаємо за доцільне надати право міліції притягувати посадових осіб та громадян до адміністративної відповідальності у вигляді штрафу за порушення природоохоронного законодавства і закріпити його в законодавстві.

Найпоширенішими на практиці формами сприяння міліції природоохоронним органам, зокрема лісовій охороні, є участь у затриманні правопорушників, встановленні осіб, організація і проведення патрулювання, рейдів, засад, вилучення у браконьєрів засобів протиправної порубки лісу, отримання від посадових осіб і громадян пояснень з приводу порушення ними природоохоронного законодавства, складання протоколів тощо.

Проте правовий статус працівників міліції як суб'єктів суспільних відносин в галузі охорони природи чітко не визначено. Регулюється він насамперед відомчими наказами, прийнятими ще за Радянського Союзу. В них визначаються пріоритетними напрями боротьби з браконьєрством та порушеннями правил риболовства, проте не розкриваються форми і методи цієї роботи, а також майже не згадуються інші природні об'єкти — земля, повітря, ліси.

Природне середовище слід охороняти комплексно, а надавати перевагу окремим його об'єктам, що вигідні саме сьогодні, — недалекоглядно. Низький професійний рівень дільничного інспектора міліції в галузі охорони природи може призвести до виникнення психологічного “бар'єру” між

ним і керівництвом місцевої адміністрації. Як доводить практика, психологія дільничних під час виконання службових обов'язків інколи зорієнтована на вольовий настрій цих посадових осіб, і професійно не підготовлений працівник міліції навряд чи насмілиться за таких умов реалізувати свої повноваження. До того ж серед практичних працівників міліції поширена думка про те, що боротьба з правопорушеннями, які завдають шкоди природі, — справа другорядна. Така позиція, вважає Р.Д. Боголепов, негативно впливає на організацію природоохоронної діяльності міліції [3, с. 38]

Отже професійна підготовка працівників міліції в галузі охорони природи потребує вдосконалення вивчення нормативних актів, що регламентують зазначені питання, як у навчальних закладах системи МВС України, так і в системі службової підготовки у відповідних підрозділах органів внутрішніх справ. Професійна підготовка працівників міліції в сфері охорони природи насамперед потребує знань екологічного права, вдосконалення форм і методів боротьби з порушеннями природоохоронного законодавства, а також спеціальної підготовки, особливо для слідчих та інших служб, що ведуть боротьбу з правопорушеннями в сфері економіки. Крім того, необхідна спеціалізація міліції в сфері охорони природи, як, наприклад, у прокуратурі. Для цього було б доцільно створити структурний підрозділ в МВС з охорони природи, поклавши на нього відповідальність за координацію природоохоронної діяльності в системі ОВС.

Список літератури: 1. Боголепов Р.Д., Жаворонков Н. М. Организационно-правовые основы деятельности милиции по охране природы. М., 1997. 2. Статут патрульно-постової служби міліції. К., 1995.3. Боголепов Р.Д. Предупреждение правонарушений в процессе контрольно-надзорной деятельности по охране природы. – М., МВД СССР. 1981.

Надійшла до редколегії 12.10.04

І.В. Зозуля

ДО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ПРАЦІВНИКА СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ

Сьогодні, під час реформування системи МВС України, нема настійної необхідності ще раз переконувати когось в особливій актуальності вирішення нагальної проблеми з вироблення професіоналізму її працівників – вважаємо, що дуже докладно та вичерпно це зробили попередні дослідники – О.М. Бандурка, В.С. Венедиктов, М.І. Іншин, В.Л. Лапшина та інші.

Разом із тим, досі залишається багато невирішених проблем і питань щодо професіоналізму працівника системи МВС України. Такими, як на нас, є розробка нової моделі професіонала-працівника системи МВС. Під час реформування системи МВС України ми повинні чітко зрозуміти, якого працівника хочемо мати у реформованій системі, яким критеріям він повинен відповідати, як його треба для цього навчати. У певній мірі це ускладнюється тим, що тільки «в органах внутрішніх справ України, за статистичними даними, працюють фахівці більш ніж 150 спеціальностей» [1, с.211]. Тому з цього приводу О.М. Бандурка вбачає потреби у «комплексному формуванні професіоналізму» [2, с.209] працівника.